

Igrokaz

“Moja baka matematičarka”

Filka Babić, Split

U osnovnoj školi Kamen – Šine na jednom uobičajenom satu matematike pojavio se problem, a s njime i sasvim slučajno ideja o **igrokazu**. Po tko zna koji put spominjali smo mjere za duljinu, površinu i drugo te pretvarali iste.

U trenutku kada učenicima nije baš najbolje išlo računanje pitala sam ih mogu li pretpostaviti da je njihovim bakama bilo nejasno kolike njive imaju i koliko moraju posijati na njima žita, što bi bilo? Za domaću zadaću dobili su zadatak da popričaju s bakama kako su znale i računale.

Na sljedeći sat matematike učenici su došli ležerno s riječima: “pojma nemamo što su ispričale, kako se zovu i kolike su te mjere”. Samo su pojedinci upamtili stare mjere za površinu, težinu itd. Neki su stare nazive i izokretali. Tada smo odlučili naučiti ono što su jako dobro znale generacije prije nas. Napisala sam igrokaz, koristeći se jezikom podneblja iz kojeg je najveći broj naših učenika. Glumci su bili učenici osmihi razreda i izveden je na božićnoj priredbi 21. prosinca 2016. god. Svojom izvedbom učenici su oduševili i nasmijali roditelje, druge učenike i učitelje. Matematika je poslije božićne priredbe doživjela pravu popularizaciju. Kroz hodnike škole učenici su pjevušili: “1 dulum 1000 kvadrata...”.

Osim što je igrokaz na priredbi pridonio dobrom ugođaju, izazvao smijeh roditelja, učenika i učitelja, pokazali smo kako matematika može biti i zanimljiva. Ipak, najvažnije od svega je da smo naučili sta-

re mjere, osvijestili važnost očuvanja stare baštine od zaborava te još jednom svjedočili mudrosti naših baka.

“1 DULUM 1000 KVADRATA, MENE MOJA NAUČILA BAKAAAAA...”

Igrokaz možete pogledati na
<https://youtu.be/CvTnxbtNFMc>.

Igrokaz

Čitač: *Ivan s roditeljima dolazi baki na selo u Imotska Poljica.*

Ostaje s bakom dok oni obave kupovinu.

I: Bako, bako, bako gdje si? (izlazi iz auta i viče)

B: Ivane prvenče moj, jesi to ti?

I: Jesam bako došao sam te vidjeti. Što mi to radiš?

B: Evo sinko nosim naramak drva za večeras naložiti. Ma jesi ti ti sam, di su ti čaća i mater?

I: Bako ja san izišao iz auta, a oni su produžili u Hercegovinu kupit borić, kažu da je tamo jeftinije.

B: Nek oni idu, jesi ti gladan?

- I: Nisam bako, pojeo sam sendvič.
 B: Zato i jesi tako kripan, jideš sendviče, da si ovde u babe, vidio bi kako bi se rumenio.
 I: A ja ti bako najviše volim sendviče.
 B: Ma pušći sad sendviče, ajmo mi u kuću, ja tebi moran ništa kazat.
 I: Slušam bako
 B: Sidni der kraj mene i dobro slušaj i misli!
 I: eeeee (sjedaj)
 B: Ja sam ti bolesna i stara pa bi tila ništa znat.
 I: Reci bako
 B: Znaš ti ono poje ispod Antine pojate?
 I: Koje te polje spopalo bako? Zašto?
 B: Ma ono poje na kojem je rana trišnja. Š nje ti sinko trišnje šajen svako proliče.
 I: Aaaaaaa toooooo, znam bako.
 B: E pa vidiš ja bi ga tebi pripisala.
 I: Zašto bako, šta će meni polje, ja ti neću kopat, biti ću doktor.
 B: Ki čaća, ja ti jadna, umrit ću ja i umrit će moje poje.
 I: Nemoj plakat bako, kaži šta ja trebam?
 B: To ti je poje o 2 dana oranja. Vridi zlata!
 I: Kako bako 2 dana oranja, koliko ti je to?
 B: Ne znaš?
 I: Ne znam bako.
 B: Ajmo vako. To ti je poje od 8 dulumu.
 I: Kakvi sad tulumu bako, ja znam šta su tulumu, pravi ih moj susjed svake subote do zore.
 B: Dulumu Ivane, dulumu. Odaš li ti u školu?
 I: Znaš da idem bako i da dobro učim.
 B: A ne znaš koliko je dan oranja, dulum i varčak?
 I: Ne znam.
 B: Jadna ti je ta tvoja škola. Šta oni tebe sinko uče? Slušaj. Tvom je didu da posije 16-ak varčaka žita na to poje, tribalo 2 dana oranja s konjin. Znaš li sad koliko je?
 I: Bako mene u školi uče da se površine mjere m^2 .
 B: Ne brigaju mene tvoje nauke. Vako ćemo. Ako ti ne znaš kolika je njiva šta ti dajen i koliko ćeš od kuće ponit žita za posijati, dat ću je Mati. On ti ne oda u školu, al je lani lipo posija i uzora. Eno ti ga tamo i sad radi. (Baka maše štapom i zove "Mate, Mate...", a Mate kopa i rukom pozdravlja "E Mare...".)

- I: Uuuuuuuu, a trešnja, hoćeš mu dati i trešnju?
 B: Nega kako? Uz poje ide i sve šta je u zemji. Vidim ja da tebe isto muči. Slušaj. U ponedijak ću u Split u dotura, pa ti vidi možeš li šta naučit.
 Čitač: *Roditelji su se vratili, kratko zadržali i odlaze s Ivanom. U ponedjeljak su došli po baku i odveli je kod liječnika. Zdrava je ko cekin. Zajedno ručaju i čekaju Ivana iz škole. Ivan je u školi ispričao što ga muči. Nitko mu nije mogao pomoći. Cijeli je razred odlučio pitati nastavnicu. Ona im je objasnila, sve su zapisali i trkom Ivanovoj kući. Čim Ivan opazi baku, poviče...*
 I: Bako, sve sam naučio, pitao sam nastavnicu i sve zapisa. Rekla mi je da su to stare mjere za površinu i težinu. Bome se i ona namučila.
 B: Ajde da čujen šta vas je sritnica naučila?
 I: Rekla si da su trebala 2 dana oranja.
 B: Jesan, rekla san.
 I: Dan oranja je $4000 m^2$.
 B: Biće, biće, aj deder daje...
 I: 2 dana oranja su onda $8000 m^2$.
 B: Daje, daje, ne zastajkuj mi.
 I: 1 dulum je $1000 m^2$ – znači da ta njiva ima 8 dulumu.
 B: A šta je s varčakom?
 I: Varičak je bako drvena posuda u koju bi stalo 10 kg žita za sijanje, a bilo ih je i od 12 kg. Ako je naša njiva dobre zemlje, onda će na 1000 kvadrata biti posijano oko 20 kg žita, odnosno 2 varčaka, a na cijelu njivu oko $8 \times 20 = 160$ kg, odnosno 16 varčaka baš kako si rekla. Je li dobro?
 B: A lipo moje, odo ja u lmaci na sud i pišen je na te.
 I: Bako, bako stani, stani ja i moji prijatelji imamo iznenađenje, znamo pivat po naški.
 B: Ajde slušan...
 Svi: 1 dulum 1000 kvadrata, mene moja naučila bakaaaaaaaaa...
 B: A, uncuta, uncuta, iman i ja vama pismu, sad ću ja. Đaba tebi gimnazija tvoja, privari te nepismenost mojaaaaaaa. Jesan vas naučila, jesan, jesan.
 I: Mama, tata dođite, svi ćemo zapjevati baki!
 Svi *radosno opet zapjevaju ... 1 dulum ...*

